

podle mírnějšího ustanovení § 306 tr. zák. Přes další vývody stížnosti dlužno souhlasiti s rozsudkem i pokud má za to, že pohnutka stěžovatelem namítaná jest pro posouzení otázky o vině bez významu. Ustanovení § 306 tr. zák. tresce jako přečin, označuje jako takový a zakazuje také svémocné, t. j. bez povolení úřadu a po případě oprávněného držitele předsevzaté — odnětí části mrtvoly z místa, kde se uschovává. I k tomuto zákazu vztahuje se zásada vyslovená v § 238 tr. zák., že již pouhé přestoupení zákazu, čin vykonaný proti záповědi jest přečinem (přestupkem), třebaže — vzhledem na pohnutku pachatelovu — nebylo zlého úmyslu. Proto jest po subjektivní stránce odsuzující výrok řádně a způsobem vyhovujícím správnému výkladu zákona opodstatněn zjištěním rozsudku, že si stěžovatel musel býti vědom, že není oprávněn ku přenesení lebky z krematoria do svého bytu, a netřeba se zabývatí otázkou, zda stěžovatel mohl či nemohl dosíci toho, co bylo jeho pohnutkou, jiným způsobem než souzeným skutkem, jehož se měl zdržeti, byl-li jediným prostředkem k uskutečnění pohnutky, k jejímuž uskutečnění ho nenutil ani stav nezbytí. Výtky a námitky stížnosti ukázaly se, i pokud jsou vůbec provedením zmatečných důvodů, neodůvodněnými, a bylo ji proto zavrhnouti.

Čís. 3205.

Kdy je neodolatelné donucení (stav nouze) důvodem vylučujícím přičitatelnost činu podle § 2 g) tr. zák.; strach sám o sobě nelze za takový důvod uznati ani, dosáhl-li stupně sebe vyššího, nýbrž lze ho použiti jen jako okolnosti polehčující podle § 46 písm. c) tr. zák.

K vyvinění pro zločin podle §§ 9, 5, 144 tr. zák. nestačí pachatelce hrozící výpověď z domovnictví pro případ, že bude mít dítě.

(Rozh. ze dne 11. června 1928, Zm I 276/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 18. března 1928, jímž byla obžalovaná podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro zločin podle §§ 9, 5, 144 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Neodolatelné donucení je jako důvod, vylučující podle § 2 písm. g) tr. zák. přičitatelnost trestného činu, dáno jen tehdy, když pachatel, octnuv se v rozporu mezi některou z povinností uložených mu zákonem a určitým zájmem vlastním nebo osob jemu blízkých, jedná pod neodolatelným tlakem přímého, bezprostředně hrozícího nebezpečí, jemuž nelze buď vůbec neb aspoň podle třebas i mylné představy pachatelovy uniknouti jinak než spácháním trestného činu, takže čin ten není pro-

jevem jeho svobodné vůle. Mimo to vyhledává se k beztrestnosti podle § 2 písm. g) tr. zák. úměrnost statku obětovaného ke statku zachráněnému, takže beztrestnost je i za splnění ostatních shora nastíněných podmínek vyloučena, je-li hodnota statku obětovaného nepoměrně vyšší než hodnota statku zachráněného. Zmateční stížnost je v právu, pokud, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 b) § 281 tr. ř., namítá, že rozsudkem, jímž byla obžalovaná sprostěna z obžaloby pro nedokonané svádění ke zločinu ve smyslu §§ 9, 5, 144 tr. zák. proto, že podle názoru soudu jednala z neodolatelného donucení podle § 2 písm. g) tr. zák., byl porušen zákon pokud se týče bylo ho použito nesprávně. Rozsudek zjišťuje o obžalované, že když byla v roce 1926 asi v pátém měsíci těhotenství, požádala porodní asistentky Barboru K-ovou a Emilii F-ovou, by jí vyhnaly plod, což však tyto učiniti odepřely. V tomto jednání obžalované neshledal soud řečenou skutkovou podstatu proto, že jednala podle rozsudkového zjištění následkem vyhrůžky své domácí paní, že jinak, bude-li mít děti, dostane výpověď, při čemž z dalších nezcela přesných skutkových zjištění a závěrů rozsudkových vychází na jevo, že šlo patrně o výpověď z domovnictví, spojeného s používáním naturálního bytu ve smyslu zákona ze dne 30. ledna 1920, čís. 82 sb. z. a n., upravujícího právní poměry domovníků. V tom, že by obžalovaná, kdyby měla rodinu, přišla podle onoho prohlášení majitelky domu o byt a o domovnictví, tedy že by utrpěla ztrátu bytu a zaměstnání, shledal soud podle rozsudkových důvodů dostatečný důvod, by jednotlivec k zamezení oné ztráty překročil pod neodolatelným nátlakem i hranice a meze zákona. Již z těchto úvah rozsudku je zřejmo, že soud nepostřehl pravou podstatu zákonného pojmu neodolatelného donucení ve smyslu shora nastíněném. Ony rozsudkové úvahy dovolují přes svoji kusost a nejasnost souditi, že následkem onoho prohlášení (vyhrůžky) majitelky domu vzešla v obžalované podle přesvědčení soudu již v době činu obava, že, bude-li mít děti, přijde o byt a o domovnictví, že tedy jednala vzhledem k nynější bytové nouzi a k nezaměstnanosti ve strachu před jakýmsi stavem nouze, tedy v neodolatelném donucení ve smyslu § 2 g) tr. zák. Nehledíc však k tomu, že domovnictví, jehož ztráta hrozila obžalované, je v rozsudku označeno nikoli jako jediný, výhradný, nýbrž pouze jako významný zdroj jejího živobytí, vylučuje stav nouze přičítatelnost a trestnost činu podle § 2 g) tr. zák. pouze tehdy, dostoupila-li nouze takového stupně, že nouzí postiženému jeví se spáchání trestného činu jediným východiskem z nebezpečí bezprostředně hrozícího a ohrožujícího statek vyšší ceny než statek obětovaný. Tohoto nepoměru statků tu však podle samotných zjištění nalézacího soudu nebylo. Strach sám o sobě nelze uznati zásadně nikdy, i kdyby dosáhl stupně sebe vyššího, za důvod, vylučující přičítatelnost činu podle § 2 g) tr. zák., nýbrž lze ho použiti jen jako okolnosti polehčující pachateli podle § 46 písm. c) tr. zák. při výměře trestu. Bez trestnosti činu mohl by strach přivoditi jen v oněch výjimečných případech, v nichž by dosáhl stupně pomatení smyslů, v němž by pachatel nebyl sobě činu svého vědom (§ 2 písm. c) tr. zák.). Na předpoklad, že obžalovaná jednala

ve strachu rázu a stupně posléze naznačeného, nepoukazují však skutková zjištění a závěry rozsudkové ani přímo ani nepřímo. Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti a zrušiti rozsudek jako zmatečný podle čí. 9 b) § 281 tr. ř. Rozhodnouti ve věci samé nebylo však zrušovacímu soudu možno, neboť, jak patrně již z hořejšího nástinu, nejsou v rozsudku zjištěny dostatečně skutečnosti, jež by bylo při správném použití zákona položití nálezu za základ, takže nezbylo, než odkázati věc podle § 288 čí. 3 tr. ř. na soud první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 3206.

Pokud se výhrada vlastnictví k věci koupené na splátky ruší (modifikuje) sdělením kupujícího při koupi, že kupuje věc pro třetí osobu (manželku).

(Rozh. ze dne 11. června 1928, Zm II 479/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 21. října 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §§ 181, 183 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud, vyloučiv u obžalovaného podvodný úmysl, poškoditi prodávatele hodinek již při jejich koupi, uznal jeho čin za zločin zpronevěry, poněvadž se obžalovaný před zaplacením zbavil hodinek, koupených podle objednávacího lístku na splátky s výhradou vlastnictví pro prodávatele Aloise H-a až do konečného zaplacení. Rozsudek v důvodech uvádí jako zjištěnou okolnost, že obžalovaný ani neřekl H-ovi, pro koho zboží kupuje; má tím bezpochybně na zřeteli, že mu obžalovaný neřekl, že jsou pro jeho švakra, jemuž je podle svého tvrzení obžalovaný poslal. Tomuto zjištění vytýká se však právem ve zmateční stížnosti neúplnost (§ 281 čí. 5 tr. ř.) ohledně detentora hodinek podle úmluvy stran s poukazem na výpověď svědka Aloise H-a, že mu obžalovaný, když od něho odebral zlaté hodinky pánské a jedny náramkové, říkal, že jsou pro jeho manželku. Tato okolnost, v rozsudku nezjištěná a neuvážená, může míti rozhodující význam pro posouzení otázky, pokud výhrada vlastnictví v předtisku objednávacího lístku od obžalovaného podepsaném, jímž se on zavazuje, že nesmí koupené zboží ani prodati ani zastaviti ani jiným podobným způsobem s ním naložiti, zůstala při tomto ústním sdělení obžalovaného prodávateli hodinek v plné platnosti, zda nebyla tímto sdělením zrušena nebo v určitém směru pozměněna. Z výpovědi svědka H-a jest zjevno, že věděl ze sdělení obžalovaného o tom, že věci koupené obžalovaným nemají zůstat v jeho rukou, nýbrž jsou určeny podle sdělení obžalovaného pro třetí osobu; ze všech okolností,